

ПОЗИТИВУ, ДОБРА, що відчують не лише споживачі інформації, а й самі працівники ЗМІ. З іншого ж боку, при цій назрілій потребі в інформаційному просторі простежуються не лише «перебої» в поширенні позитивної інформації, а й відбувається викривлення уявлень про сутність ДОБРА, КРАСИ, ЩАСТЯ, в результаті чого сучасна культурна свідомість реципієнта перебуває в такому стані, який Ж. Бодрійяр характеризує як радикальне збочення, а М. Еліаде говорить про знищення всього колишнього всесвіту культури і повернення до споконвічності *tabularasa* (цит. за: [6, с. 12]).

Список використаної літератури:

1. Вольф Е.М. Оценочное значение и соотношение признаков «хорошо/плохо» // Вопросы языкознания. – 1986. – № 5. – С. 98-106.
2. Оруэлл Дж. «1984» и эссе разных лет: Пер. с англ. – М.: Прогресс, 1989. – 384с.
3. Полан Ж. Тарбские цветы или Террор в изящной словесности / Пер. с фр. – СПб.: Наука, 2000. – 336с.
4. Соиторо И. Еще один ключ к гармонии // Ниппония. – 2007. – № 40. – С. 7.
5. Столярова Э.А. Лексико-семантическое поле оценки в разговорной речи // Словарные категории. – М.: Наука, 1988. – С. 186-191.
6. Шестакова Э.Г. Теоретические аспекты соотношения текстов художественной литературы и массовой коммуникации: Специфика эстетической реальности словесности нового времени. – Донецк: Норд-Пресс, 2005. – 441 с.
7. Эпштейн М. Добро и зло в зеркале русского языка // Континент. – 2007. – № 132. –Режим доступа: <http://magazines.russ.ru/continent>.

Ключові слова: медіа, текст, комунікація, позитив.

Ключевые слова: медиа, текст, коммуникация, позитив.

Key words: media, text, mass-media communication, positive.

КОЛКУТИНА ВІКТОРІЯ ВІКТОРІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
завідувач кафедри журналістики, доктор філологічних наук, доцент*

СУГОЛОСНІСТЬ ЖУРНАЛІСТСЬКИХ ТА ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИХ ТЕКСТІВ: ОСІ ПЕРЕТИНУ

Будівельним матеріалом для всіх типів ЗМІ, літератури та літературознавства було і залишається слово. Оперуючи словом чи то журналіст, чи письменник, чи літературний критик формулює оцінку, стверджує, переконує, увиразнює або спростовує істинність судження. У будь-якому разі він впливає на глибину осмислення естетичної свідомості реципієнта, опосередковано або ж безпосередньо формує його світоглядні засади, художні смаки, аксіологічні пріоритети.

Ефективність успішного мовленнєвого спілкування з читачем посередництвом художнього тексту забезпечується багатьма чинниками, серед яких комунікативна стратегія як «реалізація інтенцій адресанта для досягнення комунікативної мети в художньому дискурсі тексту завдяки різним ходам і тактикам, які забезпечують успішність комунікативного акту» [4, с. 20]. Вона втілюється завдяки різним факторам, серед яких науковці виокремлюють діві ходи спілкування, форму і мету контактування, комунікативний потенціал художнього твору, діалогічність, інтертекстуальність тощо. Не останню роль відіграють і продуктивно дібрані комунікативні тактики. У результаті слухних надбань у різних сферах наукового знання з'явилися численні комунікативні моделі, які зайвий раз підкреслюють важливість і продуктивність художньої комунікації (літературна В. Шкловського, мовна О. Потебні, культурологічна М. Бахтіна, наративна Цв. Тодорова, театральна П. Єршова та інші).

У журналістикознавстві та літературознавстві поліфункціональна семантика слова вимагає правильного тлумачення. Особливо важлива інтерпретація там, де зміст висловлювання спеціально дещо прихований від прямого трактування, де він зашифрований, сугестивний, символічний. Герменевничний стиль (С. Квіт) споріднює журналістику та літературу, в наслідок чого герменевничний феномен «виступає важливою характеристикою людини, окреслюючи її вроджену здатність до розуміння» [3, с. 9]

Не зважаючи на великий посутній масив дослідженого у журналістиці та літературі, питання їх взаємозв'язку не розглядалося у сучасній науці. Ми спостерігаємо низку споріднених аспектів, вивчення яких збагатять як літературу, так і журналістику.

Літературно-критичний твір, на нашу думку, – це особливе вербальне явище, певна герменевтична та аксіологічна система з власними критеріями художності, з чіткими інтерпретаційними передсудженнями, з випрацьованою парадигмою методологічних мегаїдей, концептуальним теоретико-інтерпретаційним змістом та унікальним комплексом комунікативних стратегій та тактик. І не останню роль у ньому відіграє особа декодувальника.

Яскравим прикладом, на наш погляд, може бути публіцистика Дмитра Донцова, структура творчої особистості якого обумовлена комплексом зовнішніх та внутрішніх факторів: епохою, у яку він жив і творив (найбільш плідно – 20-30 роки ХХ століття), культурно-соціальним середовищем, умовами освіти, навчання, виховання; психологічними, філософським, ідеологічними, естетичними вподобаннями й пріоритетами, ціннісними орієнтирами, котрі не були одноставними й статичними упродовж усіх періодів його діяльності. Можливо, це зумовлено різновекторним спрямуванням його творчого потенціалу, адже в різну добу мислитель реалізував себе як продуктивний і самобутній політик-революціонер, ідеолог, філософ, публіцист, критик, редактор, державний діяч тощо.

Практика націоцентричного тлумачення розвивалася Д. Донцовим у двох нерівномірних текстуальних групах. Абсолютна більшість його книжок, есе, статей та рецензій виражає **літературно-критичний**

дискурс, набагато менше можемо віднайти в них фрагментів дискурсу історико-літературного. Літературну критику розглядаємо як споріднену з публіцистикою та журналістикою галузь літературознавчої науки, котра вивчає художню літературу в аксіологічному (оцінному) аспекті і при цьому визначає художню вартість не лише творів сучасного літературного процесу (з чим найчастіше ототожнюють діяльність критиків), а й оцінює ідейно-естетичні параметри минулих літературних досвідів. Окрім як герменевтична практика та літературна аксіологія, критика постає ще й як літературна еристика (теорія та практика сперечання), оскільки насичена дискусіями та полеміками стосовно художніх феноменів.

Якосновні елементи художнього та публіцистичного твору виокремлюються комунікація та діалог, котрий диференціюється на: діалог письменника, журналіста чи критика з читачем; діалог автора розвідки з тим письменником, якого він досліджує; діалог реципієнта з досліджуваним критиком митцем. Тут літературний критик виступає посередником: «Посередники – це всі ті, хто, не маючи безпосереднього відношення до процесу творіння художнього комунікату, втручається в процес його циркуляції, займаючи місце між комунікатором та потенційним реципієнтом з метою полегшення процесу комунікації» [2, с. 61]. У процесі такого діалогу виникає літературно-критичний дискурс, що об'єктивно задається твором як об'єктом сприймання й оцінки [1]

Як бачимо, журналістика, література та критична рефлексія, попри власні вироблені індивідуальні принципи, засади і методи, попри, безумовно, онтологічну розмежованість, мають суголосні дотики-перехрестя, спрямовані на глибоке розуміння мистецтва, на бажання збагнути творчу особистість, митця-деміурга. Така свого роду взаємодія, такий універсалізм сприятиме, на наш погляд, на краще засвоєння Слова, усвідомлення його краси і магії. Особливо цікавим представляється нам виокремлення комунікативної стратегії та тактики того чи іншого тексту. Тому перспективи розвитку вказаної теми, безумовно, неосяжні і невичерпні.

Список використаної літератури:

1. Бубняк Р.А. Літературно-критичний дискурс: сутність, структура, засоби вираження : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.01.06. «Теорія літератури» Тернопіль, 2001. 20 с
2. Зубрицька М. Категорія читача в літературно-критичних дослідженнях ХХ століття // Записки Перекладацької Майстерні. Львів, 2002.
3. Квіт С.М. Герменевтика стилю. К.: Видавничий дім «Киево-Могилянська академія», 2011.
4. Синявська Л.І. Українська драматургія кінця ХІХ – початку ХХ століття: комунікативні стратегії. Одеса: КП ОМД, 2019. 304 с.

Ключові слова: журналістський текст, літературний текст, літерно-критичний дискурс.

Ключевые слова: журналистский текст, литературный текст, литературно-критический дискурс.

Key words: journalistic text, literary text, literary-critical discourse.